

Každé jméno města, vinice či vinařské obce ve vinařské oblasti Čechy jako by k nám promlouvalo přes staletí. Často mají zvuk i lesk vpravdě královský – města Mělník, Litoměřice, Kadaň a Kutná Hora, hrad Karlštejn, Svatováclavská vinice v Dřísech i další drobné, s láskou pěstované vinohrady na středověkých kamenných terasách. Pojdte s námi a poslyšte příběh českého vinařství...

OD HISTORIE K SOUČASNOSTI

Legenda vypráví, že první víno do Čech přivezlo jako dar; knížeti Bořivojovi a jeho ženě Ludmilě je poslal velkomoravský kníže Svatopluk k oslavě narození jejich syna Spytihněva.

Bořivojovi s Ludmilou zachutnalo moravské víno natolik, že v okolí Mělníka nechali vysadit první vinice.

Jednu z prvních vinic dala sv. Ludmila založit nedaleko svého rodiště Pšova na slunné jižní straně vrchu Cermína mezi obcemi Nedomice a Dřísy. Tajům výroby vína se tu zaučoval i její vnuk sv. Václav, českými vinaři později uctíván jako Supremus magister vinearum – nejvyšší permistr hor

vinic. Podle něj je vinice v Dřísech do dnes označována jako Svatováclavská. Další viniční svahy a terasy v kotlině řek Labe a Berounky vznikly patrně již během 11. století. Ve středověku, považovaném za zlatý věk českého vinařství, se výroba vína a obchod s ním staly významnou aktivitou

bohatých měšťanů. K nejproslulejším vinařským střediskům patřila města Praha, Kutná Hora, Mělník a Litoměřice. Zkázou pro tuzemské vinařství byla třicetiletá válka, kdy přibližně polovina vinic zanikla a už nikdy nebyla obnovena. Od konce 18. století se plocha vinic neustále zmenšovala. Řady vinic a viničních tratí, které v minulosti zanikly, dnes obnovují drobní pěstitelé révy vinné.

PODNEBÍ

Vinařská oblast Čechy patří k nejsevernějším výspám evropského vinohradnictví. Vinice zde těží z příhodných mikroklimatických lokalit v nižší nadmořské výšce nebo na chráněných jižních svazích, často v údolích řek Labe, Vltavy, Berounky a Ohře. Klima oblasti, ležící ve srážkovém stínu Krušných

hor a Českého středohoří, je vnitrozemské a v průběhu let proměnlivé. Vliv na počasí mají jak vpády chladných a vlhkých vzdušných mas z Atlantiku, tak suchého vzduchu ze Sibíře. Dozrávání hroznů významně urychlují teplé letní měsíce, byť velkou roli hrají časté inverze v úzkých skalních údolích řek.

ODRŮDY

Iniciátorem rozvoje českého vinařství byl císař Karel IV., který z Francie do Čech dovezl sazenice révy vinné. Českým vinicím tak už ve středověku vládly staré odrůdy ze

západní Evropy včetně tradičního Burgundského, které se v tuzemsku označuje jako Rulandské. Zatímco v severnější oblasti Polabí tradičně převažují bílé odrůdy, především Müller Thurgau, Ryzlink rýnský, Rulandské šedé a Tramín červený, jih patří modrým odrůdám. Vysokému renomé se těší především, Rulandské modré, Svatováclavské a Modrý Portugal.

VINAŘSKÉ EXPOZICE V MĚLNÍKU A LITOMĚŘICÍCH

Za nejstarší historii českého vinařství se vypravte do Regionálního muzea Mělník, které se zabývá jeho dějinami od středověku až do současnosti. Prohlédnete si například korouhev se sv. Václavem, patronem vinařů, kterou si v roce 1762 nechal zhotovit cech mělnických vinařů, vinařské lisy, vinohradnické a bednářské náčiní, džbánky a konvice. Jednou z dominant vinařské expozice je socha sv.

Václava, která stávala u Svatováclavské vinice v Dřísech. Završením prohlídky může být návštěva sklepů a ochutnávka tradičních českých vín v muzejní kavárně. Další moderní expozici českého vinařství si

prohlédnete na gotickém královském hradě v Litoměřicích. Středověké sídlo má za sebou dlouhou a pestrou minulost. Hrad byl postaven ve druhé polovině 13. století, později byl přebudován na pivovar, ale nyní patří vinnu. In-

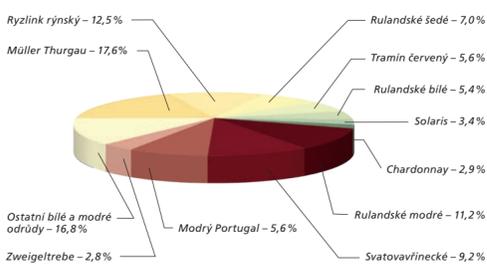
VINAŘSKÉ AKCE

Uvedené akce jsou jen malou inspirací, více naleznete na www.vinazmoravyvinazcech.cz.

- Vinařské Litoměřice** (Litoměřice, duben) www.vinaskelitomerice.netstranky.cz
- Svátek růžových vín** (Praha, 1. května) www.vinazmoravyvinazcech.cz
- Pardubický festival vína** (Pardubice, srpen) www.pardubickyfestivalvina.cz
- Mělnické vinobraní** (Mělník, září) www.vinobranimelnik.cz
- Vinobraní sv. Kláry** (Praha-Vinice sv. Kláry, září) www.botanicka.cz
- Litoměřické vinobraní** (Litoměřice, září) www.mkz-ltm.cz
- Karlštejnské vinobraní** (Karlštejn, září) www.karlstejnskevinobranie.cz
- Krajské vinobraní a dožínky na Kačíně** (Svatý Mikuláš, září) www.vinobraninakacine.cz
- Otevřené vinné sklepy na Podřipsku** (Roudnice nad Labem a Podřipsko, listopad) www.kulturaroudnice.cz
- Královský košť Praha** (Praha, prosinec) www.kralvin.cz

KAM ZA VÍNEM

Na oficiálních vinařských stránkách ČR najdete seznam téměř 500 míst v Čechách, na nichž se nachází vinařství, vinotéky a vinné sklepy. Garantovanou úroveň služeb vám poskytnou v zařízeních, která jsou označena logem Certifikace vinařské turistiky. Patří mezi ně i ubytování s vinařskou tematikou a restaurace s vínem. Jejich výčet naleznete na druhé straně v mapě. **Více na www.vinazmoravyvinazcech.cz.**

VINICE A PŮDA

Vinařskou oblast Čechy tvoří dvě podoblasti: Litoměřická a Mělnická. Rozkládají se tu přibližně 4% ploch registrovaných vinic v České republice, přičemž celková rozloha vinohradů představuje 659 hektarů. 96% tuzemských vinic se nachází ve vinařské oblasti Morava.

Prvohorní usazeniny, tedy břidlice, bulžňníky a červené jíly, překrývají sedimenty písčité slínů a dožínky na Kačíně

slínů a jílu. V českých vinohradech převládají lehčí hlinito-písčité půdy s obsahem vápna, vhodné zejména pro pěstování modrých odrůd. V roce 1978 se réva vinná stala pokusnou rekultivační plodinou pro krajinu na severu Čech, zničenou povrchovou těžbou. První viniční byla Barbora na výspě lomu Hrabák v Čepirozích u Mostu.

NEZAPOMEŇTE NAVŠTÍVIT | ČECHY

Celková výměra: 322 ha Vinařské obce: 35 Vinařské tratě: 82

VINAŘSKÁ PODOBLAST

LITOMĚŘICKÁ

Jedním z dávných center nejmenší vinařské podoblasti České republiky byly Litoměřice, ve středověku se 400 hektary vinic po Praze druhé největší vinařské město v Čechách. K litoměřické katedrále sv. Štěpána se vztahuje darovací listina Spytihněva II. z roku 1057, která se zmiňuje o okolních viničních a vinařích a představuje možná nejstarší písemnou zprávu o českém vinařství. Řada vinic a vinařských obcí se nachází také v okolí Mostu a Kadaně, kde se réva vinná osvědčila jako rekultivační plodina na výspěch hnědouhelných lomů. Kromě tradičních odrůdových vín se v této oblasti jako jedině v Čechách vyrábí od roku 1994 i košer víno, které vzniká pod dohledem rabína a splňuje požadavky židovského náboženství.

NEZAPOMEŇTE NAVŠTÍVIT:

- Březno u Lou** – skanzen rekonstruovaných pravěkých a raně středověkých staveb, pobočka Oblastního muzea v Lounech
- Česká brána** (Porta bohemica) – romantická skalní průrva v místech, kde se údolí Labe zarezává do Českého středohoří, na okolních stránkách vinice
- Krásný Dvůr** – barokní zámek obklopený rozlehlým anglickým parkem s množstvím romantických zahradních staveb, rozhlednou a vodopádem, oblíbené místo českých filmářů (Konec starých časů, Jak básníkům chutná život, To horké léto v Marienbadu, pohádky)
- Litoměřice** – kdysi bývaly po Praze druhým největším vinařským městem v Čechách. Gotický hrad sloužil jako multifunkční centrum zaměřené na historii a současnost českého vinařství, nahlédnout můžete i do městského podzemí
- Louny** – Oblastní muzeum s historickou a přírodovědnou expozicí; zbytky městských hradeb s dělovými baštami a Žateckou bránou; chrám sv. Mikuláše; Galerie Benedikta Rejta

- Most** – přesunutý děkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie; vrch Hněvín s replikou původního hradu; obnovené vinice na středověkých čedičových terasách na Širokém vrchu a Hněvíně
- Peruc** – starobylá zemědělská obec, opředěná romantickými pověstmi o setkání Oldřicha a Boženy; kostel sv. Petra a Pavla; Boženina studánka a asi tisíc let starý Oldřichův dub; Muzeum české vesnice; galerie Emila Filly
- Roudnice nad Labem** – zámek a zámecké vinařství, vinné sklepy, prohlídky s degustací; chrám Narození Panny Marie; židovský hřbitov
- Střekov** – romantická zřícenina gotického hradu na strmém skalním ostrohu nad řekou Labe je po staletí symbolem města Ústí nad Labem
- Velké Žernoseky** – vinné sklepy vyhloubené řádem cisterciáků v roce 1251, prohlídky a degustace; staré viniční domy na Mariánské stráni; vinice Malá a Velká Vendule
- Hazmburk** – zřícenina se dvěma věžemi stojí na čedičovém vrchu Klapem, nad stejnojmennou osadou v srdci Českého středohoří

Celková výměra: 326 ha Vinařské obce: 40 Vinařské tratě: 89

VINAŘSKÁ PODOBLAST

MĚLNICKÁ

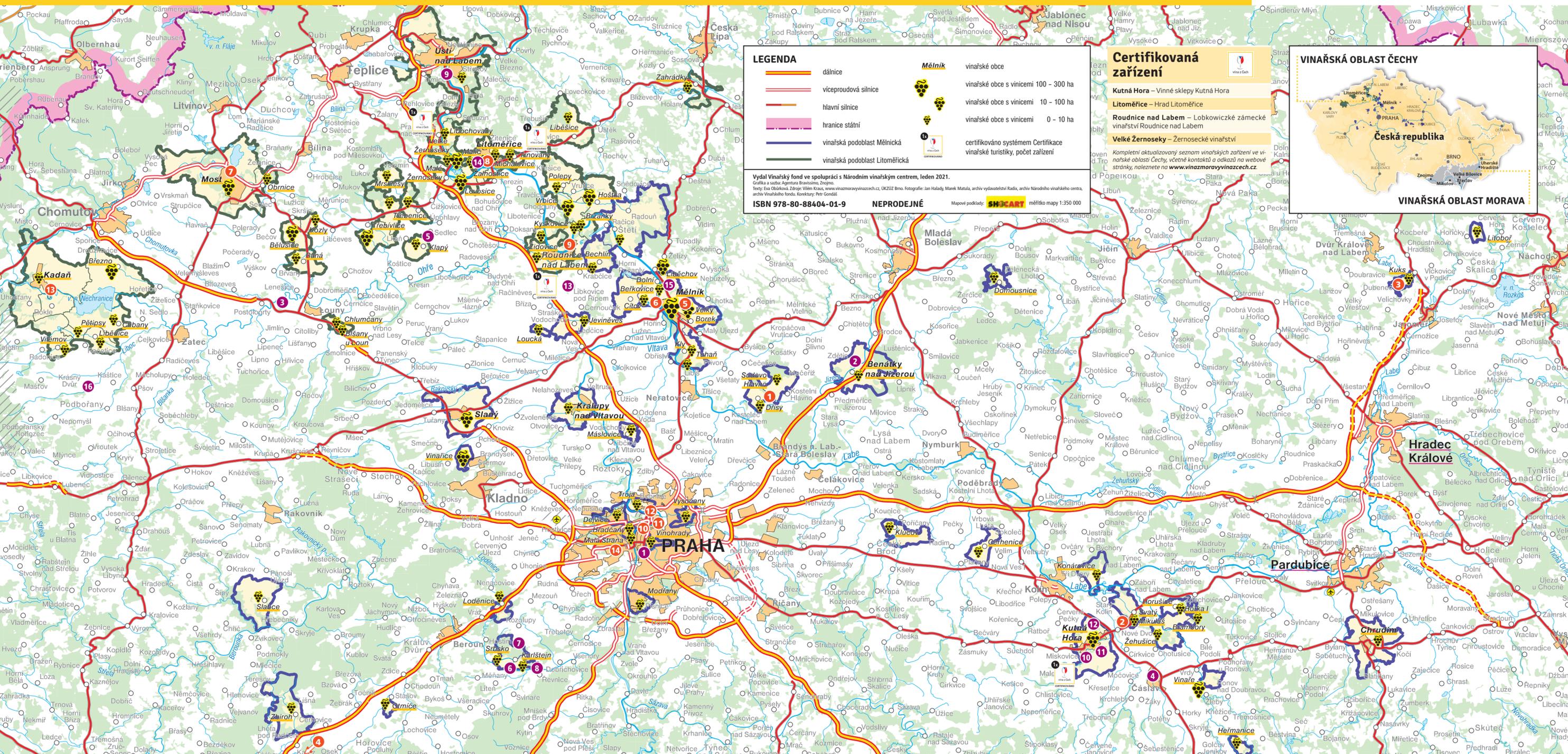
Ačkoli centrem podoblasti je královské město Mělník, kde byla již v roce 1882 založena střední vinařská škola, patří sem také drobné vinice kolem Karlštejna, Slaného, Kralup nad Vltavou, Kutné Hory, Kolína a Čáslavi. K nejdálenějším místům patří historický vinohrad Nad zámek v obci Kuks, obnovený v roce 2005. Nachází se v těsném sousedství barokního Hospitalu hraběte Šporka s unikátní kolekcí soch Matyáše Bernarda Brauna. Mělnická podoblast zahrnuje rovněž Svatováclavskou viniči v Dřísech a pozoruhodnou kolekci starých pražských vinic, například viniči svatě Kláry, Máchalku, Salabku, Modřanskou, dříve nazývanou Arcibiskupskou viniči, či Gröbovku. Vín z těchto lokalit není mnoho a jsou spíše vítanou raritou, kterou najdete jen v nabídce vybraných vinoték.

NEZAPOMEŇTE NAVŠTÍVIT:

- Praha** – na obnovených středověkých viničích se opět pěstuje réva vinná. Navštivte Svatováclavskou viniči na Opyši nebo Gröbovku, téměř dvouhektarovou viniči na svahu mezi městskými částmi Vinohrady a Nusle. Na obou si můžete dát skleničku vína přímo na viniči.
- Trojský zámek v Praze-Troji** – barokní zámek, inspirovaný římskými předměstskými vilami
- Botanická zahrada hlavního města Prahy v Praze-Troji** – památkově chráněná vinice sv. Kláry s rozlohou 3,5 ha. Její součástí je barokní viniční domek a kaple sv. Kláry, z teras se otevírá pěkný pohled na celou Prahu.
- Čáslav** – gotický kostel sv. Petra a Pavla s vyhlídkovou věží; Městské muzeum otevřené roku 1885 patří k nejstarším muzeím v Čechách; Muzeum zemědělské techniky
- Kačina** – empírový zámek s parkem; Muzeum českého venkova a obnovená vinice

- Karlštejn** – významná vinařská stanice, která se zabývá uchováním a studiem genofondu révy vinné; královský hrad; muzeum betlémů; muzeum hodin; muzeum voskových figurín
- Kutná Hora** – klášter sv. Voršily – prohlídka sklepů a degustace vína; gotický chrám sv. Barbory; České muzeum stříbra – Hrádek; mincovna ve Vlašském dvoře; historická vinice pod chrámem sv. Barbory a Jezuitskou kolejí
- Kutná Hora-Sedlec** – cisterciácký klášter s kaplí Všech svatých a známou kostnicí
- Liběchov** – v lese nad obcí vytesal sochař Václav Levý (1820–1879) umělou jeskyni Klácelku a pozoruhodné skalní útvary, zvané Čertovy hlavy
- Mělník** – Regionální muzeum s expozicí vinařství; zámek, prohlídky s degustacemi; vinice Ludmila; chrám sv. Petra a Pavla s kostnicí
- Slaný** – sloup vinařů a rybářů, který snad od 14. století stával pod kostelíkem sv. Václava v Ovčárech. V ulici Na Viniči je dnes umístěna jeho kopie.

KRAJEM VÍNA | MAPA | VINAŘSKÁ OBLAST ČECHY

Informační centra

- TIC Mělník, Mělnické kulturní centrum, o.p.s.**
Legionářů 51, 276 01 Mělník
tel.: 602 679 552, e-mail: infocentrum@mekuc.cz
www.ticmelnik.cz
- Infocentrum Slaný**
Pod Velvarskou branou, Velvarská 136/1, 274 01 Slaný, tel.: 312 523 448
e-mail: ic@infoslany.cz, www.infoslany.cz
- Informační centrum Města Kutná Hora**
Sankturnovský dům, Palackého náměstí 377, 284 01 Kutná Hora, tel./fax: 327 512 378
e-mail: infocentrum@kutnahora.cz, www.kutnahora.cz
- Informační středisko Benátky nad Jizerou**
Zámek 50, 294 71 Benátky n. J., tel.: 326 316 102
e-mail: infocentrum@benatky.cz, www.is.benatky.cz
- Městské informační centrum Kolín**
Na Hradbách 157, 280 02 Kolín
tel.: 321 712 021, 774 138 197
e-mail: mic@mokolin.cz, www.infocentrum-kolin.cz
- Prázká informační služba**
Arbesovo nám. 70/4, 150 00 Praha 5
tel.: 221 714 714, e-mail: touinfo@pis.cz, pis@pis.cz
www.praguewelcome.cz
- Městský Karlštejn**
267 18 Karlštejn 185, tel.: 311 681 213
e-mail: info@obeckarlstejn.cz
www.mestys-karlstejn.cz
- Informační centrum Litoměřice**
Mírové náměstí 16/8a, 412 01 Litoměřice
tel.: 416 916 440, e-mail: info@litomerice.cz
www.litomerice-info.cz
- Informační středisko Ústí nad Labem**
Mírové nám 1/1, 400 01 Ústí nad Labem
tel.: 475 271 700, e-mail: info.stredisko@mag-ul.cz
www.usti-nad-labem.cz
- Turistické informační centrum Most**
Radniční 1/2, 434 69 Most, tel.: 476 448 223,
774 105 314, e-mail: infocentrum@mesto-most.cz
www.imostecko.cz
- Informační centrum Roudnice nad Labem**
Arnoštova ul. 88, 413 01 Roudnice nad Labem
tel.: 412 871 501, e-mail: info.infocentrum@vyletarnip.cz
www.vyletarnip.cz
- Turistické informační centrum Kadaň**
Jana Švermy 7, 432 01 Kadaň, tel.: 474 319 550,
725 763 497, e-mail: info.infocentrum@mesto-kadan.cz
www.mesto-kadan.cz

Vinařsky atraktivní cíle

- Svatováclavská vinice v Dřevěch**
• první vinice v Čechách, podle legendy založena sv. Ludmílou, www.drivy.cz/vinice
- Muzeum českého venkova a zámek Kačina**
Svatý Mikuláš 51, 284 01 Kutná Hora
tel.: 327 571 170
e-mail: kacina@nzm.cz, www.nzm.cz
- Hospital Kuks a Galerie vín**
• barokní komplex s lékárnou a zahradou
• České farmaceutické muzeum
• lapidárium soch M. B. Brauna
• kostel Nejsvětější Trojice, kaple a hrobka
• galerie vín SIDURI Kuks, historická obnovena vinice
Kuks, 551 01 Jaroměř, tel.: 608 113 020
www.zamekkuks.cz
- BOHEMIA SEKT Centrum**
• prohlídka společnosti, seznámení s historií i současností, degustace vybraných sektů a tichých vín, nutno objednat předem
BOHEMIA SEKT, a.s. Smetanova 220, 332 02 Starý Plzeňec, tel.: 377 197 116
e-mail: centrum@bohemiasekt.cz
www.bohemiasekt.cz
- Regionální muzeum Mělník**
• vinařská expozice s degustačním sklepem
• historie a příroda Mělnicka
• historie výroby dětských kočárků v Čechách
Náměstí Míru 54, 276 01 Mělník
tel.: 315 630 936
e-mail: muzeum@muzeum-melnik.cz
www.muzeum-melnik.cz
- Zámek Mělník a vinařství Chateau Mělník**
• prohlídka zámeckých interiérů
• vinné sklepy ze 14. století
• prohlídka s degustací proslulých mělnických vín
• z teras výhled na vinici Ludmíla a soutok Fek Labe a Vltavy
Svatováclavská ulice, 276 01 Mělník
tel.: 733 776 568, 317 070 154
e-mail: rezervace@lobkovicz-melnik.cz
www.lobkovicz-melnik.cz
- Hrad Hněvín u Mostu**
• vyhlídková věž, restaurace a hvězdárna
• starobylé vinníci terasy s nově vysazenými
Hradní, 434 01 Most
tel.: 777 938 754
www.hradhnevín.cz
- Litoměřice**
• gotický hrad s interaktivní expozicí vinařství
• nově vysazené vinice na hradebních ochozech
• vrch Radobýl s vinicemi
Informační centrum Litoměřice
Mírové náměstí 16/8a, 412 01 Litoměřice
tel.: 416 916 440
e-mail: info@litomerice-info.cz
www.litomerice.cz, www.getotickyhrad.cz
- Zámek, galerie a Lobkoviczké zámecké vinařství v Roudnici nad Labem**
• prohlídka zámku a galerie
• prohlídka vinných sklepů s degustacemi
Zámek 1, 413 01 Roudnice nad Labem
tel.: 416 837 234
e-mail: vinarstvi.roudnice@lobkovicz.cz
www.lobkovicz.cz, www.vinarstvi.roudnice@lobkovicz.cz
- Národní zemědělské vinařství v Praze**
• expozice dějin potravinářského průmyslu
• historické nástroje a nářadí
• tajemství výroby vína
• expozice zemědělské motorové techniky
Kostelní 44, 170 00 Praha 7-Letná
tel.: 220 308 276, 220 308 200
e-mail: nzm.praha@nzm.cz, www.nzm.cz
- Havlíčkovy sady v Praze 2 na Vinohradech**
• historická pražská vinice a park Grébovka
• neorenesanční vila
• vinníci altán, pravidelné degustace vín
www.vinici-altan.cz
- Botanická zahrada hlavního města Prahy v Praze-Troji**
• památkově chráněná vinice sv. Kláry
• barokní vinní doměk, kaple sv. Kláry, vyhlídkové terasy, skleník Fata Morgana
• naučná stezka, archeopark, dětské hřiště
Nádvorní 134, 171 00 Praha 7-Troja
tel.: 234 148 111
e-mail: info@botanicka.cz, www.botanicka.cz
- Františkánský klášter v Kadani**
• Městské muzeum, Svatováclavská vinice
tel.: 474 341 295
e-mail: muzeum@kultura-kadan.cz
www.kadan.eu
- Svatováclavská vinice a Villa Richter na Prázkém hradě**
• vinice, expozice vinařství a vinný restaurant
• terasy jedné z nejstarších českých vinic
www.villarichter.cz

Turisticky atraktivní cíle

- Praha**
• historické jádro – památka UNESCO, muzea, památky, galerie, www.praha.cz
- Benátky nad Jizerou**
• zámek s parkem a vinicí, Muzeum Benátky, Muzeum hraček
Zámek, 294 71 Benátky nad Jizerou
www.muzeummb.cz, muzeum-benatka.cz, www.muzeumhracek.webpark.cz
- Archeoskanzen Březno u Loun**
• skanzen rekonstruovaných pravěkých a raně středověkých staveb, Oblastní muzeum v Lounech
Pivovarská 28, 440 01 Louny
tel.: 415 652 456, e-mail: info@muzeumlouny.cz
www.muzeumlouny.cz
- Čáslav**
• gotický kostel sv. Petra a Pavla s vyhlídkovou věží, Městské muzeum, Muzeum zemědělské techniky, www.meucaslav.cz
- Hrad Hazmburk**
• zřícenina gotického hradu, vyhlídka z Bílé věže
tel.: 606 175 052, e-mail: hrad.hazmburk@ustinpu.cz, www.hrad-hazmburk.cz
- Hrad Karlštejn**
267 18 Karlštejn 11, tel.: 311 681 617, 311 681 695
e-mail: karlstejn@stc.npu.cz
www.hradkarlstejn.cz
- Muzeum betlémů Karlštejn**
267 18 Karlštejn 11, tel.: 607 940 787,
e-mail: muzeum@muzeumbetlemu.cz,
www.muzeumbetlemu.cz
- Muzeum voskových figurín Karlštejn**
267 18 Karlštejn 173, tel.: 311 681 226
e-mail: info@waxmuseumprague.cz
www.waxmuseumprague.cz
- Hrad Střekov**
• prohlídka hradu, restaurace, hradní galerie
tel.: 475 530 682, www.hradstrekov.cz
- Kutná Hora**
• historické jádro s chrámem sv. Barbory (památka UNESCO) a národní kulturní památka Východní dvůr, www.kutnahora.cz
- České muzeum stříbra Kutná Hora**
Hrádek, Barborská 28, 284 01 Kutná Hora
tel.: 327 512 159, e-mail: objednavky@cms-klh.cz
www.cms-klh.cz
- Kutná Hora – Sedlec**
• katedrála Nanebevzetí Panny Marie a sv. Jana Křtitele (památka UNESCO) a Hřbitovní kostel Věšch svatých s kostnicí
www.kutnahora.cz
- Hora Říp (461m)**
• dominanta Polabské nížiny, spojená s pověstí o praotci Čechovi, na vrcholku turistická chata a románská rotunda sv. Jiří
www.horarip.eu
- Oblastní muzeum v Litoměřicích**
• dějiny města a okolí od pravěku až po současnost, lapidárium v části podzemí
Dlouhá 173, 412 01 Litoměřice
tel.: 416 731 339, www.muzeumlitomerice.cz
- Kostnice v chrámu sv. Petra a Pavla Mělník**
Římskokatolická farnost – proboštství Mělník
Na Vyhlídce 18, 276 01 Mělník, tel.: 315 622 337
e-mail: farmstnemelnik@quick.cz, www.saletni.cz
- Zámek Krásný Dvůr**
• stylové zámecké interiéry a anglický park
439 72 Krásný Dvůr, tel.: 415 210 004
e-mail: zamekkrasnydvur@ustinpu.cz
www.zamekkrasnydvur.cz